

Noves formes de família i nous grups domèstics

Codi: 101245

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	3	0
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Jorge Grau Rebollo

Correu electrònic: Jordi.Grau@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit per a aquesta assignatura, però es recomana haver cursat abans *Antropologia del Parentiu*.

Objectius

Assignatura optativa de quart curs del Grau d'Antropologia Social i Cultural que pertany als àmbits especialitzats de Cultura i Societat.

L'assignatura s'adreça específicament a l'estudi dels canvis que es produeixen en les relacions de parentiu al nostre propi context sociocultural. Per aquesta raó, l'ús que es fa de conceptes com "família", "matrimoni", etc. no fa referència a conceptes teòrics sinó a conceptes propis de la nostra cultura. Com a temes específics es tractaran les noves tecnologies reproductives, l'augment de les adopcions, les famílies homoparentals, la pluriparentalitat i les parelles sense fills, amb les seves repercussions sobre la conceptualització del parentiu.

En acabar l'assignatura, l'alumne serà capaç de:

- Familiaritzar-se amb les tipologies i els debats teòrics sobre noves formes d'organització familiar i formació de nous grups domèstics.
- Ubicar aquests debats dins la teoria crítica del parentiu i els estudis de la família en el nostre entorn cultural.
- Posar en relació les noves formes d'organització familiar i nous grups domèstics amb les coordenades socioculturals i històriques en què apareixen i desenvolupen.
- Analitzar les influències que poden tenir les desigualtats de gènere, classe social, ètnia, edat, orientació afectiva-sexual i identitàries en l'organització d'aquestes noves tipologies.

Competències

Antropologia Social i Cultural

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.

- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics.
2. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica.
3. Avaluar críticament els models teòrics explícits i implícits als materials etnogràfics.
4. Exposar en forma narrativa els resultats del treball, d'acord amb els canons crítics de la disciplina i tenint en compte els diferents públics a qui van dirigits.
5. Identificar la variabilitat sociocultural en contextos etnogràfics específics.
6. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
7. Identificar les tendències interdisciplinàries actuals compartides per l'antropologia i les disciplines socials afins en el camp respectiu.

Continguts

1. De la sacsejada teòrica dels vuitanta a les noves orientacions en l'estudi del parentiu.
 - La influència de David M. Schneider. Convulsió disciplinar i àmbits emergents
 - Redimensió de la biologia en l'estudi del parentiu i la família. Relacionalitat i criança.
2. L'estudi de les noves formes de família i els nous grups domèstics. Propostes i contextos.
 - Aproximacions disciplinars i interdisciplinars a l'estudi de la família i els grups domèstics.
 - Família, gènere i estat del benestar.
 - Afectivitat i criança. Xarxes de suport i recolzament.
3. Famílies i formes emergents de relacionalitat, criança i convivència.
 - El trencament de la tríada sexualitat, reproducció i matrimoni.
 - Famílies reconstituïdes, monoparentalitat i canvis en els grups domèstics.
 - Impacte de les noves tecnologies reproductives en la configuració familiar: de la reproducció assistida a la monoparentalitat voluntària.
 - Cohabitació, parelles de fet i altres formes de convivència no marital.
 - Més enllà de la coresidència: L.A.T i formes de relacionalitat no convivencial.
 - Homoparentalitat i coparentalitat.
 - Unions mixtes i famílies transnacionals.
 - Adopció internacional i altres formes de circulació de nens/es.

- Dinks i fills/es sense fills/es.

Metodologia

ACTIVITAT FORMATIVES

- Classes teòriques i sessions dirigides de discussió i debat en grup.
- Anàlisi de productes audiovisuals de contingut etnogràfic.
- Redacció i presentació de treballs. Elaboració i presentació audiovisuals i multimèdia. Treball en equip. Exposició pública.
- Estudi individual
- Avaluació

METODOLOGIA DOCENT

- Classes magistrals amb suport de TIC
- Debats en el grup classe.
- Visionat i discussió de documents audiovisuals i altres produccions en format multimèdia.
- Redacció d'un treball en grup a partir d'una guia per a la seva realització.
- Aplicació de conceptes teòrics a l'anàlisi de situacions etnogràfiques.
- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.
- Prova escrita.
- Presentacions orals en grup i amb suport audiovisual.
- Treball en grup.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Debats grup classe	6	0,24	2, 3, 7
Discussió de producció etnogràfica en diversos formats.	5,7	0,23	1, 2, 3, 4
Examen	2	0,08	1, 3
Exposició classe magistral	26	1,04	1, 2, 3, 5, 7
Tipus: Supervisades			
Treballs i exposicions individuals o en equip	20	0,8	1, 4, 6
Tutories preparació treball escrit i audiovisual	12	0,48	1, 2, 4, 6
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	40	1,6	1, 2, 3, 5, 7
Lectures, prospecció i anàlisi d'informació	36	1,44	1, 2, 5, 7

Avaluació

L'assignatura està concebuda com una unitat d'avaluació contínua.

Al Moodle de l'assignatura hi haurà disponible un document de compromís que cada estudiant haurà d'omplir i enviar abans del 26 de setembre de 2019.

Forma de treball en grup:

Es treballarà en grups de 3 persones, "experts/es":

1. Encarregat/da de referències teòriques bibliogràfiques.
2. Encarregat/da de referències documentals audiovisuals.
3. Encarregat/da de narratives populars i altres fonts d'informació.

- Els/les tres treballaran la part empírica.

- Els/les tres posen en comú allò que troben i ho articulen en el treball.

Al llarg del curs hi haurà sessions corals de tutoria a l'aula amb el professor, a més de les tutories que cada grup pot demanar de manera particular.

Cada estudiant prepararà l'examen de forma individual.

Forma d'avaluació:

Mòdul 1: Cada grup anirà presentant informes de seguiment de treball i actes de les reunions de grup (que inclouran: data, ordre del dia i acords; es podrà fer constar qualsevol problema que vagi apareixent). Hi haurà retroacció de cada informe presentat. 10% de la nota final.

Mòdul 2: Presentació del treball final en format doble: audiovisual (entre 5 i 10 minuts) [20%] i per escrit (via Moodle) [25%]. 45% de la nota final.

Mòdul 3: Examen escrit, individual, sobre els continguts treballats en el curs (tant a les classes com en el decurs de les presentacions dels grups de treball). 30% de la nota final.

Mòdul 4: Evolució de cada estudiant dins de l'assignatura (es valorarà l'assistència, la participació i la implicació en el conjunt de sessions de què consta el curs). 15% de la nota final. (Les activitats avaluatives d'aquest mòdul no són recuperables).

Al començament del curs s'informarà de la possibilitat d'apujar nota mitjançant una activitat específica. Consulteu el Campus Virtual de l'assignatura.

Procediment de revisió de les qualificacions:

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions

Indicacions per al treball audiovisual:

Aquest format ens ajuda a treballar millor les competències tot enfortint altres habilitats comunicatives i s'adequa a pràctiques cada cop més freqüents en el món professional: les vídeo-presentacions, els informes amb suport/format audiovisual, vídeoCvs, etc.

Es poden fer servir els telèfons mòbils per a totes les fases d'enregistrament (i, fins i tot, edició). No caldrà fer servir equipament addicional d'enregistrament (càmeres, videocàmeres...).

De cara a l'edició, es recomana fer servir algun programa gratuït (e.g. *VideoPad versió gratuïta*, *Windows Movie Maker*, *iMovie*, etc.) i consultar-ne els manuals d'ús. Existeixen programes gratuïts d'edició de vídeo i àudio, tant per a sistemes operatius Windows, com Apple o Linux. (Vegeu el document de pautes formals de presentació al Moodle).

S'ha de tenir molt en compte la legislació de protecció de la propietat individual. No es poden fer servir materials dels quals no es tenen drets de reproducció. Fer ús de llicències *Creative Commons* i similars.

Tot i que el producte final està pensat únicament com a evidència d'avaluació de l'assignatura, es recomana fer servir una llicència Creative Commons (<http://es.creativecommons.org/blog/>).

La durada del vídeo serà d'un mínim de 5 i un màxim de 10 minuts.

Els vídeos es penjaran al Moodle, en format mp4. L'objectiu és que tots els grups hagin vist i treballat tots els vídeos abans de les sessions col·lectives de debat a classe. (Al guió del treball que hi haurà disponible al Moodle trobareu més informació al respecte).

Criteris d'avaluació:

Mòdul 1: Es valorarà la confecció correcta de tots els apartats de l'acta, el lliurament puntual de totes les actes corresponents a les reunions de grup i el nombre de reunions de grup.

Mòdul 2: Es valorarà:

a) Per a la part audiovisual: l'adequació de la presentació al plantejament del tema, la selecció i organització de la informació pertinent, l'estructura de la presentació, l'ajust al límit de temps previst, la claredat en l'exposició i la consistència en l'argumentació.

b) Per a la part escrita: la pertinència de l'enfocament escollit, l'estructura lògica del treball (índex), la idoneïtat del repertori documental seleccionat, l'ús i maneig de la informació, la consistència de les argumentacions, i la correcció ortogràfica i gramatical.

c) Per al torn de respostes: la pertinència en les respostes a qüestions plantejades durant el debat.

Mòdul 3: Es valorarà l'adequació de les respostes a les preguntes formulades, la claredat en el redactat i la correcció ortogràfica i gramatical.

Mòdul 4: Es valorarà l'assistència i participació a l'aula, així com en les activitats proposades en el decurs de l'assignatura.

No seguir els estàndards de format que figuren al guió corresponent suposarà la pèrdua de punts o fins i tot la no acceptació del treball.

L'assignatura es considerarà no avaluable es cas que es doni un d'aquests supòsits: (1) si no es lliura el document de compromís com a màxim el 26 de setembre de 2019; (2) si, un cop lliurat, no es realitza, com a mínim, l'avaluació d'un mòdul sencer.

Per a poder recuperar l'assignatura cal completar, almenys, l'avaluació dels mòduls 1, 2 i 3 i haver-ne aprovat, com a mínim, un.

Trobareu informació més detallada de cada mòdul als diferents apartats del Moodle de l'assignatura.

Plagi: En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Evolució de cada estudiant dins de l'assignatura (assistència, participació i implicació en les sessions i treballs)	15%	0	0	1, 5
Informes de seguiment de treball i actes de les reunions de grup.	10%	0	0	4
Presentació del treball (escrit, audiovisual i oral)	45%	0,3	0,01	1, 2, 3, 4, 5, 6,

Prova escrita (examen)	30%	2	0,08	1, 3
------------------------	-----	---	------	------

Bibliografia

Bibliografia general recomanada:

Grau Rebollo, J. (2016). *Nuevas formas de familia. Ámbitos emergentes*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

Bibliografia general:

Álvarez, Cristina (2006) Múltiples maternidades y la insoportable levedad de la paternidad en reproducción humana asistida. *Revista de Antropología Social*. 15, pp. 411-415.

Bestard, Joan (coord.) (2012) Noves formes de família / Nuevas formas de familia. *Metropolis*, cuaderno central. Publicació en línia: http://www.barcelonametropolis.cat/site/unitFiles/607/QCFamilia_Metropolis.pdf.

Breger, R., Hill, R. (eds) (1998) *Cross-Cultural Marriage. Identity and Choice*. Oxford: Berg.

Cabré, Anna; Domingo, Andreu (2007) "Tal com èrem i tal com som". *L'Avenç*, 323: pp. 20-26.

Cadoret, Anne (2007) "L'apport des familles homoparentales dans le débat actuel sur la construction de la parenté". *L'Homme*, 183: 55-76.

Cadoret, Anne (2010) "Maternité et parenté plurielle", en Fons, V., Piella, A. y Valdés, M. (Eds.) *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona: PPU, pp: 279-291.

Carsten, Janet (2004) *After Kinship*. Cambridge University Press.

Carsten, Janet (2000) *Cultures of Relatedness: New Approaches to the Study of Kinship* (edited). Cambridge University Press.

Carsten, Janet (1997) *The Heat of the Hearth: The Process of Kinship in a Malay Fishing Community*. Oxford: Clarendon Press

Comas d'Argemir, Dolors (1993) "Noves Formes de Família". *Revista del Centre d'Investigació, Formació i Assessorament*. Diputació de Barcelona;11; pp: 25-31.

Comas d'Argemir, Dolors (2000) "Mujeres, Familia y Estado del Bienestar", en Del Valle Teresa (Ed.) *Perspectivas Feministas desde la Antropología Social*. Barcelona: Ariel, pp: 187. 204.

Comas d'Argemir, Dolors. (2012)"Políticas públicas y vida cotidiana. Redescubrimiento y auge de las políticas familiares en España". *Scripta Nova. Revista electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*. [En línea]. Barcelona: Universidad de Barcelona, 15 de marzo de 2012, vol. XVI, nº 395 (20).

Cortina, C., Esteve, A, Domingo, A. (2006) "Crecimiento y singularidades demográficas de los matrimonios de extranjeros en España", *Migraciones* 20: 75-105.

Donoso, Silvia (2006) "Maternidad lésbica: reconocimiento y soporte en el ámbito de las relaciones familiares". En Roigé Ventura, X. (Coord.) *Familias de ayer, familias de hoy. Continuidades y cambios en Cataluña*. Barcelona: Icaria, pp: 515-534.

Flaquer, Lluís (1998a) "Família i noves formes de convivència", en Giner, S. (dir.) (1998) *La Societat Catalana*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, Generalitat de Catalunya, pp: 401-415.

Grau Rebollo, Jorge (2006) *Procreación, género e identidad. Debates actuales sobre el parentesco y la familia en clave transcultural*. Barcelona: Ediciones Bellaterra.

- Grau Rebollo, Jorge (2010) "Parentesco e identidad. Debates recientes en torno al binomio naturaleza-cultura. ¿Rebiologización o reideologización del Parentesco?", a Díaz Cruz, R.; González Echevarría, A. (Eds) *Naturalezas, cuerpos, culturas. Metamorfosis e intersecciones*; México D.F.: UAM-JuanPablos; pp: 81-109.
- Grau Rebollo, Jorge (2011) Parentesco, adscripción y crianza. Elaboraciones culturales de la adopción internacional y la circulación de niños. *Revista de Antropología Social*, 20, pp. 31-54.
- Grau Rebollo, J. (2018). "Familia", a Aguirre Baztán, A. (Dir.) *Diccionario Temático de Antropología*, Madrid: Delta Publicaciones, pp. 233-237.
- Imaz, Elixabete (2010) "¿Madre no hay más que una? De cómo la reflexión sobre las familias lesbianas ayuda a evidenciar el carácter cultural y de género de la maternidad", en Fons, V., Piella, A. y Valdés, M. (Eds.) *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona: PPU, pp: 359-376.
- Jiménez Godoy, Ana Belén. (2005) *Modelos y realidades de la familia actual*. Barcelona: Fundamentos.
- Konvalinka, Nancy (ed.) (2012) *Modos y maneras de hacer familia : las familias tardías, una modalidad emergente*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Melhuss, Maritt (2010) "Hijos sin madres, padres desconocidos y otros problemas de filiación. Hechos reproductivos e imaginaciones procreativas en Noruega", en Fons, V., Piella, A. y Valdés, M. (Eds.) *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona: PPU, pp: 27-42.
- Miret, Pau; Cabré, Anna (Ed.) (2010) "Monogràfic "El desarrollo de la familia en España desde una perspectiva demográfica"". *Papers. Revista de Sociologia*, 95 (3) : pp. 1-754.
- Olavarria, María Eugenia(2002) "De la casa al laboratorio. La teoría del parentesco hoy día". *Alteridades*, 12 (24): 99-116.
- Pichardo, José Ignacio (2009) *Entender la diversidad familiar. Relaciones homosexuales y nuevos modelos de familia*. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- Piella Vila, Anna (2011) "Tener o no tener...hijos. Una aproximación histórica y transcultural a la relación entre parentesco e infecundidad", en Grau, J.; Rodríguez, D. y Valenzuela, H. (Eds). *ParentescoS. Modelos culturales de reproducción*. Barcelona: PPU, pp: 419-444.
- Poveda, David; Jociles, Mª Isabel; Rivas, Ana M^a (2011) Monoparentalidad por elección: procesos de socialización de los hijos/as en un modelo familiar no convencional. *Athenea digital*. 11 (2): 133-154.
- Ragoné, Helena (1996) Chasing the blood tie: Surrogate Mothers, Adoptive Mothers and Fathers. *American Ethnologist*, 23 (2), pp. 352-365.
- Rodríguez García, Dan (2010) "Parentesco transnacional: intersecciones entre las teorías sobre migración y el ámbito procreativo", en V. Fons, A. Piella y M. Valdés (eds). *Procreación, crianza y género. Aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona: PPU, pp: 119-140.
- Roigé Ventura, X. (Coord.) (2006) *Familias de ayer, familias de hoy. Continuidades y cambios en Cataluña*. Barcelona: Icaria.
- Strohm, Charles *et al.* (2009) "Living Apart Together" relationships in the United States. *Demographic Research*. 21 (7), pp. 177-214.